

Kiss Károly:

Hanyatlík a német gazdaság

(Raus aus dem Stillstand! – Der Spiegel Nr. 42. / 12.10.2024 – Tim Bartz et al. cikkének felhasználásával)

Németország – versenytársaival szemben – a jelentősebb összehasonlítási mutatók kétharmadában alulmarad.

A diagramokon láthatókon túl a német gazdaság még az alábbi bajoktól szenved:

- drágább lett a fosszilis energia
- a megújulók még nem képesek a kívánt mértékben pótolni a hagyományos energiát
- a népesség rohamosan elöregszik
- a valamikor még kiváló képzési rendszer nem képez elegendő szakmunkást
- az innovációk tekintetében az ország már rég nem szerepel a világelső között
- az infrastruktúra összeomlott
- a bürokrácia megfojtja a vállalkozókat
- a magánberuházások a GDP kevesebb, mint 12 százalékát teszik ki; ez lényegesen alacsonyabb, mint más fejlett ipari országokban

A szétesett Ampel-koalíciónak az volt az elképzelése, hogy „klímabarát transzformációt” valósítanak meg, és a környezetbarát iparágakba történő masszív befektetésekkel olyan fellendülést érnek majd el, mint amit a 2. világháborút követő újjáépítés utáni gazdasági csoda hozott. Ez azonban nem történt meg; az orosz energiainportot bojkottáló lépések következtében a fosszilis energia túlzottan drága lett, a zöld energia termelése pedig nem tudja kielégíteni az igényeket.

Vita folyik arról is, hogy jót tesz-e a német „konszenzus-kultúra” a gazdaságnak.¹ Korábban a gazdaságtudomány úgy tartotta – és én is ezt a nézetet vallottam –, hogy a közösen hozott döntések a szabad(abb)piaci elevek alapján működő gazdaságokkal szemben előnyt jelentenek. Úgy tűnik azonban – és ezt az amerikai szabadpiaci gazdaság szárnyalása támasztja alá –, hogy a konszenzuson alapuló gazdasági döntések mégis inkább csökkentik a versenyképességet és a gazdasági dinamizmust.

A legfontosabb fejlemény, amit a kormány a gazdaság élénkítése érdekében tesz és még tennie kell, a digitalizáció előmozdítása.

¹ Ennek fő intézménye a vállalati szinten működő Mitbestimmung: a vállalati döntéseket a dolgozók és alkalmazottak bevonásával hozzák meg.

John Rapley cambridgei politökonomus a német visszaesést a Nyugat hanyatlása részének tekinti és a Nyugat-római Birodaloméhoz hasonlítja.² Az összevetés azonban szerintem sántít, hiszen az USA az elmúlt években kiváló, felívelő eredményeket ért el, miközben Kínában megtört a '80-as évek reformjainak hatására beindult dinamikus gazdasági fejlődés.

Bp, 2024. dec. 12.

² Spiegel-Gespräch mit dem Politökonom John Rapley. Nr. 42 /12.10.2024.

Peter Heather-rel írt könyvük: Stürzende Imperien: Rom, Amerika und die Zukunft des Westens. Klett-Cotta, 2024.